

Γιόλα Δαμιανού Παπαδοπούλου

27/07/2016ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ

Ευαίσθητη και ονειροπόλα σαν παιδί, έζησε μια συναρπαστική από πολλές απόψεις ζωή, με πολλές εμπειρίες, γνωριμίες εντυπώσεις. Όλα αυτά βρήκανε τρόπο να αποτυπωθούν στο χαρτί μέσα από το συγγραφικό της ταλέντο!! Έχει γράψει πολλά...και έχει πολύ περισσότερα ακόμη στο μυαλό!

Πως ήταν η παιδική σου ηλικία;

Ήταν συναρπαστική μ' ένα ιδιαίτερο τρόπο! Ήταν γεμάτη εικόνες, χρώματα και μυρωδιές από ταξίδια που έδιναν τροφή στο παιδικό μυαλό μου να πλάθει ιστορίες που τις διηγόμουν αργότερα κάνοντας τους μεγάλους να απορούν

πώς τις σκαρφίστηκα. Θυμάμαι το πρώτο μου ταξίδι όταν ήμουν μόλις τεσσάρων χρονών. Πήγαινα με τη μητέρα μου να συναντήσουμε τον πατέρα μου στο Κονγκό. Εκείνες τις μέρες δεν υπήρχαν συχνά πτήσεις κι έπρεπε να μείνουμε κάποιες μέρες στο Κάιρο σ' ένα πολυτελές ξενοδοχείο. Ήταν η πρώτη φορά που έβλεπα ανθρώπους διαφορετικούς, πιο μελαψούς με ρούχα παράξενα... Τα γκαρσόνια του ξενοδοχείου με τις κόκκινες κελεμπίες, τα μαύρα ζωνάρια και μαύρους ψηλούς σκούφους στο κεφάλι, η χλιδή που υπήρχε στο διάκοσμο κι ένας γάμος γεμάτος γκλάμουρ έδωσαν τροφή στη φαντασία μου. Μετά σαν φτάσαμε στο Κονγκό, τα απέραντα δάση με τις πυκνές φυλλωσιές που από μέσα τους ξετρύπωναν ζώα του δάσους, έκαναν την καρδιά μου να πάλλει σε άλλους ρυθμούς. Μετά η πρώτη επαφή με τα μαυράκια που έγιναν οι μοναδικοί μου φίλοι, αφού δεν υπήρχαν λευκά παιδάκια. Ζυμώθηκα με τη διαφορετικότητα από νωρίς και μου έγινε οικία. Ξανοιγόμενοι στο δάσος να ακούσω τα ταμ-ταμ και ήξερα απ' τον ήχο τη λύπη, τη χαρά και τον καημό τους. Από τη μια ήμουν ένα ευτυχισμένο παιδάκι γιατί είχα ότι ήθελα, από την άλλη έβλεπα τη μητέρα μου πάντα δακρυσμένη επειδή οι πιο μεγάλες μου αδερφές βρίσκονταν στην Κύπρο στο σχολείο και η λύπη σκίαζε τη χαρά. Ίσως εκείνες τις μέρες να μην μπορούσα να νιώσω το κόστος που προκαλεί η απουσία κάποιων ανθρώπων που αγαπάς. Όμως όταν γύρισα στην Κύπρο κατάλαβα. Η απουσία του μπαμπά στιγμάτισε τη ζωή μου. Κι όσο πήγαινα εξελισσόμουν σ' ένα ονειροπόλο κι ευαίσθητο παιδί. Στα δώδεκα άρχισα να γράφω ποιήματα και μικρές ιστορίες. Στην αρχή τις άφηνα στην έδρα του καθηγητή. Αργότερα τις έστελνα και μεταδίδονταν από ένα πρόγραμμα στο ραδιόφωνο του ΡΙΚ, το οποίο επιμελείτο ο Κώστας Μόντης. Τα δημοσίευα και στην εφημερίδα. Έτσι ξεκίνησε η αγάπη μου για τη δημοσιογραφία.

Όταν έγιναν οι πρώτοι βομβαρδισμοί των Τούρκων το 1964 ο μπαμπάς μας ξεσήκωσε και πήγαμε στο Κονγκό. Αυτό που δεν ήξερε η μητέρα μου και το διαπίστωσε λίγες ώρες μετά που φτάσαμε, ήταν πως είχε αρχίσει κι εκεί η επανάσταση του Λουμούμπα και βρεθήκαμε σε μια εκρηκτική κατάσταση. Ούτε που προλάβσαμε να γνωρίσουμε τους ανθρώπους της πόλης και τρεις μήνες μετά πήραμε το μήνυμα πως έρχονται στην πόλη μας οι επαναστάτες. Τους καθοδηγούσε μια μάγισσα όπου παρέσερνε τα πλήθη με τις μαγείες και τα ξόρκια της και λήστευαν και σκότωναν ανθρώπους. Μπήκαμε στα αυτοκίνητα 100 Έλληνες και κατευθυνθήκαμε στα σύνορα για να σωθούμε. Ο κατατρεγμός μας ήταν μεγάλος με πολλές περιπέτειες. Όταν μετά από πολλές μέρες ταλαιπωρίας φτάσαμε στα σύνορα της Ουγκάντα, ο στρατός δεν μας επέτρεψε να περάσουμε λόγω κάποιων διακανονισμών κι έτσι περάσαμε μια νύχτα στο πάρκο Βικτώρια. Εκείνο το βράδυ εγώ ένα κορίτσι 15 χρονών στη μέση της ζούγκλας, άκουσα το βουητό του ανέμου να σμίγει με τα γρυλίσματα των αγριμιών κι ένα δέος γέμισε την ψυχή μου. Ζήτησα χαρτί και μολύβι να καταγράψω αυτό που ξεχείλιζε απ' τον νου και την καρδιά μου. Εκείνο το βράδυ δεν μπορούσα να ξέρω πως αυτά που έγραφα ήταν η αρχή ενός μυθιστορήματος που θα έγραφα 28 χρόνια αργότερα. «Ο Ψίθυρος του δάσους» ήταν το πρώτο μου μυθιστόρημα.

Η αγάπη σου για την συγγραφή υπήρχε πάντα ή εκδηλώθηκε σε μετέπειτα στάδιο;

Όπως είπα και πιο πάνω, από πολύ νωρίς είχα πνεύμα ανήσυχο, όλα ήθελα να τα επεξεργαστώ, να τους δώσω διαστάσεις στη φαντασία μου, να τα κάνω να ακούγονται συναρπαστικά και να τα διηγίμαι. Όταν άρχισα να μπαίνω

στην εφηβεία έγινα πιο σιωπηλή, ευαίσθητη, είχε φτάσει η στιγμή που οι λέξεις ήθελαν να πάρουν μονιμότητα στο χαρτί, έγγραφα στίχους στην τάξη, στο διάλειμμα, τις ώρες του διαβάσματος. Έγραφα σκέψεις, αισθήματα, επιθυμίες, τα λόγια ξεχείλιζαν στο χαρτί και ήθελαν να βρουν ανταπόκριση. Δεν δίστασα να τα στείλω στις εφημερίδες. Στην εφημερίδα ΑΓΩΝ τα γραπτά μου βρήκαν ανταπόκριση και κάποιοι νέοι απάντησαν. Και έτσι δημιουργήθηκε ένας διάλογος που κράτησε βδομάδες. Οι νέοι εκείνης της εποχής που δεν είχαν τις σημερινές ευκαιρίες να εκφράσουν τις ανησυχίες τους, βρήκαν χώρο συζήτησης στη δική μου στήλη. Αρχισυντάκτης τότε ήταν ο Γιώργος Λεωνίδας. Μόλις πήρα το πτυχίο μου, μου πρότεινε να γράφω δική μου στήλη. Ήταν η πρώτη μου επαφή με την δημοσιογραφία και μου έγινε πάθος.

Γνωρίζω ότι έχεις σπουδάσει δημοσιογραφία. Μίλησε μας για τις σπουδές σου και για την εμπειρία σου στο χώρο.

Οι εμπειρίες μου στο δημοσιογραφικό χώρο είναι δυστυχώς πολύ λίγες. Είχα δύο συναρπαστικά χρόνια σαν συνεργάτης. Έγραφα στην εφημερίδα ΑΓΩΝ, στον εβδομαδιαίο ΑΣΥΡΜΑΤΟ και σε περιοδικά της εποχής. Ήμουν συνεργάτης σε προγράμματα ραδιοφώνου στο ΡΙΚ. Πήρα το δίπλωμα δημοσιογραφίας στην Αθήνα αργότερα, αλλά δεν πρόλαβα να εργαστώ γιατί παντρεύτηκα τον Αντώνη που ήταν ήδη εγκατεστημένος στην Νιγηρία. Όμως αυτό το πάθος το κουβαλώ πάντα. Κάποιες φορές όταν συνέβαινε στα μέρη μας ένα συναρπαστικό γεγονός, έστελνα ανταποκρίσεις στην εφημερίδα Φιλελεύθερος και τις δημοσίευε ο δημοσιογράφος Χριστάκης Κατσαμπάς. Όταν επαναπατρίστηκα το 1997, συνεργάστηκα για δύο χρόνια με την εφημερίδα ΠΟΛΙΤΗΣ με χρονογράφημα και στις σελίδες Πολιτισμού.

Πόσο έχει επηρεάσει τη γραφή σου το γεγονός ότι έχεις ζήσει και στην Αφρική;

Πιστεύω πως ένας συγγραφέας για να καταφέρει να γράψει κάτι ενδιαφέρον, χρειάζεται εμπειρίες, εικόνες, ανοιχτούς ορίζοντες, να βρεθεί σε κόσμους διαφορετικούς απ' το στενό περιβάλλον της πατρίδας του, της πόλης ή της γειτονιάς του. Αυτό έκανε σ' εμένα η Αφρική. Γνώρισα ανθρώπους από όλα τα μήκη και τα πλάτη της γης, με διαφορετικές νοοτροπίες, ήθη και έθιμα, θρησκεία γλώσσα. Μου έδωσε την ευκαιρία να ταξιδέψω πολύ. Αλλά και η ίδια η Αφρική, μέσα στα ειδυλλιακά δειλινά τα γεμάτα χρώματα, το όργιο της φύσης, τα πουλιά, το μυστήριο που πλανάται στην ατμόσφαιρα και στους ανθρώπους που είναι διαφορετικοί, έγινε πηγή έμπνευσης σε πέντε από τα μυθιστορήματά μου.

Πως πήρες την απόφαση με επιστρέψεις στην Κύπρο;

Δεν ήταν καθόλου εύκολη απόφαση! Η οικογένεια είχε σκορπίσει, εμείς στην Αφρική, ο γιός μου στην Αμερική και η κόρη μου στην Ελβετία για σπουδές. Έπρεπε κάποια στιγμή να γίνει η επανασύνδεση. Για τον Αντώνη, μετά από 40 χρόνια, έφυγε παιδί και γύρισε μεσήλικας, ήταν σαν ένα δέντρο που ριζώνει και θεριεύει και μετά το ξεριζώνεις για να το φυτέψεις κάπου αλλού. Αλλά και για μένα που έζησα 30 χρόνια ήταν το ίδιο δύσκολο, όμως έχω το γράψιμο που με βοηθά να ξεφεύγω.

Έχεις γράψει και παιδικά βιβλία. Μίλησε μας για τα πιο σημαντικά.

Πριν γράψω βιβλία για παιδιά είχαν ήδη κυκλοφορήσει τρία μυθιστορήματα για ενήλικες. Η συνάντησή μου στην Αμερική με τον Νιγηριανό φιλέλληνα

Σαμ Τσέκουανς ήταν καρμική. Μου ζήτησε να γράψω την ιστορία των δυο αγαπημένων του ηρώων του Ισαάκ και Σολωμού για να διδάξει στα ελληνόπουλα της Αμερικής τη σημασία της λέξης ήρωας. Εγώ στην αρχή δίσταζα μέχρι που γνώρισα την Αναστασία την κόρη του Ισαάκ. Ένα χρόνο μετά έγραψα το διήγημα «Το όνειρο της Αναστασίας» έτσι βγήκε η ιστορία των δύο ηρώων. Μετά έγραψα κι άλλα διηγήματα με ιστορίες παιδιών απ' όλο τον κόσμο που τα βρίσκουν δύσκολα στη ζωή. Η επαφή μου με τα παιδιά της Αφρικής που δεν έχουν τίποτα κι ένα απλό πράγμα τα γεμίζει χαρά, με έκανε να τα αγαπώ ιδιαίτερα και να θέλω να ασχολούμαι με αυτά. Μικρά παιδιά που μέσα στο μικρό τους σώμα εστιάζεται μια μεγάλη δύναμη ψυχής. Συμπεριλαμβάνονται στη συλλογή διηγημάτων «Όλου του κόσμου τα παιδιά» εκδ. Πατάκη 2002.

Με την πρώτη διαπίστωση πως για να κατορθώσεις να μπεις στον κόσμο του παιδιού πρέπει να αποστασιοποιηθείς από έγνοιες, άγχη, ευθύνες και να γίνεις ανάλαφρη, να νιώσεις μέσα σου χαρά, να γίνεις εσύ παιδί. Το βρήκα τονωτικό και όταν τελειώσω ένα μυθιστόρημα για μεγάλους επιδιώκω να γράψω κάτι για παιδιά. Τα θέματά μου τα παίρνω μέσα από την επικαιρότητα, αυτά που ακούνε από τα δελτία ειδήσεων ή μέσα από το περιβάλλον τους. Όταν το 2006 έγινε το μεγάλο τσουνάμι στη Σρι Λάνκα έγραψα το μυθιστόρημα «Ο γαλάζιος δράκοντας» εκδ. Εν Τύποις. Τις οικολογικές αλλαγές, την έλλειψη νερού και αυτά που μπορούν να συμβούν με τη μόλυνση της ατμόσφαιρας, τα έγραψα στο μυθιστόρημα «Η απαγωγή του Γκάπι» εκδ. Άγκυρα 2010. Ένα μυθιστόρημα γεμάτο περιπέτεια, 5 παιδιών από διαφορετικές χώρες που ζουν τις αλλαγές. Το μυθιστόρημα διαδραματίζεται στο μέλλον. Οι μικροί μου αναγνώστες λάτρεψαν τους ήρωες και ζήτησαν τη συνέχεια της ιστορίας. Έτσι έγραψα το μυθιστόρημα «Η εκδίκηση της Ροζάνας» εκδ. ΠΑΡΓΑ 2015. Ένα άλλο βιβλίο σταθμός είναι το παραμύθι «Βόλτα με το φεγγάρι» που προέκυψε από ένα διαγωνισμό του ΡΙΚ που σχετίζεται με τη διαφορετικότητα. Κέρδισε το Α βραβείο και εκδόθηκε σε 70.000 αντίτυπα που μοιράσαμε σε παιδιά του Δημοτικού και Γυμνασίου.

Πότε ξεκίνησες να γράφεις μυθιστορήματα για ενήλικους;

Εκείνη η έξαρση συναισθημάτων που κατέγραψα κάτω από τον έναστρο ουρανό της Ουγκάντας στα 14 μου χρόνια, με κρατούσε δέσμια για 28 χρόνια. Ο κατατρεγμός που ζήσαμε στο Κονγκό, η προσφυγιά και η απώλεια μελών της οικογένειάς μου, δεν με άφηναν να ησυχάσω μέχρι που το 1992 έγραψα το πρώτο μου μυθιστόρημα «Ο ψίθυρος του δάσους» εκδ. Άγκυρα. Ήταν μια εξιλέωση για εκείνους που χάθηκαν άδικα. Οι επαναστάτες κράτησαν αιχμάλωτη τη θεία μου, τον άντρα και τα δύο παιδιά της μαζί με κάποιον άλλον κύπριο, τους κυνήγησαν μέσα στο δάσος και τους σκότωσαν. Η θεία Χρυστάλλα από λάθος επέζησε για να κουβαλά ολονύχτια τις ερινύες για πολλά χρόνια. Η ανταπόκριση του κοινού με άφησε έκπληκτη. Ο κόσμος αγάπησε το βιβλίο γιατί ήταν αληθινό με πρόσωπα υπαρκτά, γιατί η τραγικότητα των γεγονότων ήταν απίστευτη. Νομίζω πως αυτό το βιβλίο έγινε σταθμός, αφού μέχρι σήμερα μετά από δέκα μυθιστορήματα ότι και να γράψω ο κόσμος που το διάβασε λέει «είναι καλό κι αυτό αλλά εκείνον τον Ψίθυρο του δάσους δεν μπορεί να τον φτάσει».

Μπορείς να αναφέρεις τα πιο σημαντικά;

Μετά τον Ψίθυρο του δάσους έγραψα άλλα δύο μυθιστορήματα για την Αφρική «Το ταξίδι της καρδιάς μας» 1999 και το «Πεπρωμένο μιας ζωής» 2003 από τις εκδ. Άγκυρα. Ακολούθησε το «Άλλο μου μισό» 2008 εκδ. Πατάκης. Ήταν το πρώτο μου μυθιστόρημα για την Κύπρο και το εμπνεύστηκα όταν το 2006 άνοιξαν τα οδοφράγματα και ο κόσμος 32 χρόνια μετά την εισβολή έτρεξε όλος προσμονή εκεί που τον οδηγούσε η καρδιά του, να δει το χωριό του, το σπίτι του. Δεν σκέφτηκε ούτε στιγμή αν κινδυνεύει, πήγε να αναμετρηθεί μ' αυτούς που του καταπατούσαν το σπίτι και την ελευθερία του.

Ακολούθησε το «Κρατήσου από τα όνειρά σου» 2010 εκδ. Ωκεανίδα, ένα μυθιστόρημα που καταπιάνεται με την ασθένεια του Ερυθρηματώδη Λύκου. «Έτσι θέλω να θυμάμαι» 2011 εκδ. Ωκεανίδα, έχει θέμα τους απόδημους κάποιων άλλων εποχών που ταξίδευαν στην Αφρική για μια καλύτερη ζωή και άφηναν πίσω τους παιδιά μιγάδες χωρίς να τα αναγνωρίζουν. Αυτά τα παιδιά σε μια εποχή που τα μέσα επικοινωνίας και μεταφοράς είναι εύκολα, θα αρχίσουν να ψάχνουν τις ρίζες τους, άραγε πού θα καταλήξουν; Το βιβλίο «Αργός Χορός» 2012 εκδ. Διόπτρα. Μέσα από τη ζωή της γιαγιάς Σοφίας ξετυλίγεται η ιστορία της Κύπρου από το 1953 μέχρι το 2011.

«Η ζωή είναι αγάπη» 2015 εκδ. Ψυχογιός. Βασισμένο σε πραγματική ιστορία. Πώς να μην εξυμνήσεις τη ζωή όταν κάτι αναπάντεχο σταματά το νήμα της καθημερινότητάς σου, δεν έχεις πόδια, χέρια, παρά μονάχα ένα κεφάλι, δυο μάτια για να βλέπουν, μυαλό ψυχή και παρόλα αυτά αντιστέκεσαι στις δυσκολίες και επιμένεις σ' αυτά που σου χρωστά η ζωή! «Αν ήξερα αλλιώς να σ' αγαπώ» 2016 εκδ. Ψυχογιός. Η κακοποίηση είναι ένα χιλιοειπωμένο θέμα κι όμως όταν μια γυναίκα κτυπάει την πόρτα σου για να σου πει την ιστορία της, δεν μπορείς να κλείσεις τα αυτιά σου, όταν μια πανευρωπαϊκή έρευνα λέει πως 13 εκατομμύρια γυναίκες εντός της Ευρώπης έχουν δεχτεί σωματική κακοποίηση μέσα σε 12 μήνες, δεν μπορείς να κλείσεις τα αυτιά σου. Ανοίγεις την καρδιά να αφουγκραστεί και θέλεις να αφυπνίσεις τις γυναίκες, να αντιδρούν στην καταπίεση και να ξαναβρούν την αξιοπρέπεια και την πίστη στον εαυτό τους!

Πες μας λίγα λόγια για τη συνεργασία σου με τις εκδόσεις Ψυχογίος.

Έχω συνεργαστεί με τους μεγαλύτερους Εκδοτικούς Οίκους της Ελλάδας. Όλοι με τον τρόπο τους συνέβαλαν να γίνω αναγνωρίσιμη και να κάνω επιτυχίες. Όμως με τις Εκδόσεις Ψυχογίος αισθάνομαι τη γη στέρα κάτω από τα πόδια μου. Είναι σαν να βρίσκομαι στο σπίτι μου ανάμεσα σε μια οικογένεια που με γνοιάζεται. Υπάρχει συνεννόηση και σεβασμός ανάμεσά μας.

Με ποιόν από τους χαρακτήρες σου έχεις ταυτιστεί περισσότερο; Ταυτίζομαι περισσότερο με τα βιβλία που έχουν να κάνουν με την Αφρική. Εκεί μιλά ο εσωτερικός εαυτός μου, μιλά το μυαλό, η ψυχή κι όλα τα αποθέματα της καρδιάς μου που άφησα πίσω μου.

Εάν σου δινότανε η ευκαιρία να επιλέξεις ένα από τα βιβλία σου για τηλεοπτικό σενάριο, ποιο θα ήταν αυτό;

Όταν κυκλοφόρησε «Ο ψίθυρος του δάσους» ο κόσμος ζήτησε να το δει σε κινηματογραφική ταινία, όμως ακόμα δεν κατάφερα παρ' όλες τις προσπάθειές μου να γίνει μετάφραση και να εκδοθεί στη Αγγλικά. Το ίδιο πιστεύω και για το «Έτσι θέλω να θυμάμαι». Για το «Κρατήσου από τα όνειρά σου» είχα μια πρόταση για τηλεοπτικό σενάριο αλλά δεν υλοποιήθηκε. Όμως είμαι σίγουρη πως αν ποτέ γίνει, ο κόσμος θα το αγαπήσει όπως αγάπησε και το βιβλίο γιατί καταπιάνεται με κάτι διαφορετικό. Ως επίσης και το «Αν ήξερα αλλιώς να σ' αγαπώ».

Από που εμπνέσαι;

Το γράψιμο είναι η ζωή μου, είναι ο λόγος που πορεύομαι στη ζωή. Αν ξυπνήσω μια μέρα και δεν βρω τον υπολογιστή στο γραφείο μου νομίζω πως θα νιώσω το ίδιο όπως αν η καρδιά μου πάψει να κτυπά. Έμαθα πρώτα να γράφω και μετά να φροντίζω τον εαυτό μου. Εμπνέομαι από τον άνθρωπο, μ' αυτά που αγαπάει κι αυτά που τον πονούν. Σαν δημοσιογράφος αγαπώ την επικαιρότητα, γι' αυτό πολλές φορές παίρνω θέματα μέσα από την περιρρέουσα ατμόσφαιρα και στήνω την ιστορία μου την ώρα που εξελίσσονται τα γεγονότα.

Πόσο έχει επηρεάσει το χώρο η κρίση;

Πολλοί Εκδοτικοί Οίκοι έχουν επηρεαστεί από την κρίση. Είδαμε αρκετούς να μην μπορούν να πληρώσουν τα δικαιώματα των συγγραφέων, είδαμε με λύπη μας βιβλιοπωλεία να κλείνουν, ακούμε αναγνώστες που αγαπάνε το βιβλίο να λένε πως δεν μπορούν να αγοράζουν βιβλία στον ίδιο ρυθμό που αγόραζαν πριν. Ευτυχώς υπάρχουν και οι δανειστικές Βιβλιοθήκες που μπορούν να εξυπηρετούν το αναγνωστικό κοινό μέχρι να έρθουν καλύτερες μέρες.

Με τι σου αρέσει να ασχολείσαι στον ελεύθερο σου χρόνο;

Μου αρέσει το διάβασμα και να μαγειρεύω για τους φίλους μου.

Ποια είναι τα δυνατά και τα αδύνατα σημεία του χαρακτήρα σου;

Δυνατό μου σημείο: είμαι καλή φίλη, καλός ακροατής και έχω πάντα μια ανοιχτή αγκαλιά όταν χρειάζεται. Αδύνατο μου σημείο είναι η μεγάλη μου ευαισθησία και που πολλές φορές δεν διεκδικώ το δίκαιο μου.

Ποια τα μελλοντικά σου σχέδια;

Στις μέρες μας ζούμε δυστυχώς σ' ένα κόσμο παράλογο και τόσο ακατανόητα εχθρικό που βασιλεύει το μίσος και η αλληλοεξόντωση. Έχουν χαθεί οι ηθικές αξίες, έχει καταπατηθεί η ελευθερία και το δικαίωμα των νέων να κάνουν

όνειρα, να ερωτευτούν και να χαράξουν την ζωή τους. Όλα αυτά με απασχολούν και οδηγούν τη σκέψη μου σε μια νέα συγγραφική πορεία.